

1 Care sunt costurile unui proces și cine ar trebui să le suporte în mod normal?

În general, cheltuielile sunt suportate de stat, de participanții la proceduri și de persoanele care se constituie părți la proceduri (este vorba în principal despre cheltuielile de obținere a probelor). Cheltuielile au două funcții: preventivă și punitivă.

Codul de procedură civilă („CPC”) conține o listă ilustrativă a cheltuielilor care pot fi suportate în cadrul procedurilor judiciare civile. Este vorba despre cheltuielile în numerar suportate de participanți și de reprezentanții acestora (de exemplu, cheltuielile cu transportul, masa și cazarea); taxa judiciară; pierderile de venituri ale participanților și ale reprezentanților lor legali; cheltuielile de obținere a probelor (de exemplu, cheltuielile cu martorii și experții); remunerația și cheltuielile în numerar ale unui notar care îndeplinește funcția de comisar judiciar; remunerația și cheltuielile în numerar ale administratorului judiciar; costurile de interpretare; sau remunerația pentru reprezentare, dacă reprezentantul este avocat, notar sau avocat specializat în brevete. Costurile pot include, de asemenea, rambursarea taxei pe valoarea adăugată sau a onorariului mediatorului. Aceasta nu este totuși o listă exhaustivă. Prin urmare, alte costuri care au fost achitate de participant în legătură directă cu acțiunea în justiție pot fi, de asemenea, considerate cheltuieli cu procedurile.

În principiu, participanții achită cheltuielile suportate de ei personal și de reprezentanții lor. În cazul în care un avocat a fost numit reprezentant sau tutore al participantului, statul achită cheltuielile în numerar ale avocatului, precum și remunerația pentru reprezentare și, dacă este cazul, restituie taxa pe valoarea adăugată.

Plata taxei judiciare este reglementată în detaliu în Legea privind taxele judiciare. În cadrul unei proceduri contradictorii ordinare, taxa judiciară se achită de obicei de către reclamant. Legea prevede, de asemenea, care sunt acțiunile în justiție care fac obiectul exonerării de la plata taxei judiciare (de exemplu, procedurile în materie de custodie, privind asistența judiciară pentru minori, privind adopția, privind obligațiile reciproce de întreținere a părinților și a copiilor, acțiunile în primă instanță în materie de moșteniri, procedurile privind capacitatea juridică).

Este important să se facă distincția între obligația de plată a cheltuielilor cu procedurile și obligația de rambursare a acestor cheltuieli. Un participant la proceduri plătește cheltuielile aferente acestora, în special în timpul procedurilor, pe măsură ce sunt înregistrate; în acest caz, se aplică principiul interesului (cheltuielile sunt suportate de persoana care efectuează actul procedural sau în interesul căreia se desfășoară actul). Rambursarea cheltuielilor aferente procedurilor începe numai după achitarea cheltuielilor. Rambursarea cheltuielilor este impusă printr-o hotărâre judecătorească pe baza principiului succesului în cauză sau a principiului vinovăției.

În cazul în care există motive care necesită o atenție specială, instanța poate face uz de competența discreționară atunci când se pronunță cu privire la cheltuielile aferente procedurilor și poate refuza să admită acordarea rambursării cheltuielilor unui participant, parțial sau integral. Aceasta este o garanție în cazul unui impact disproporționat de sever al aplicării principiului succesului în cauză și al principiului vinovăției.

2 Ce presupune asistența juridică?

Unul dintre principiile de bază ale procedurilor civile este principiul egalității, a cărui garanție include dreptul la asistență judiciară. Dreptul la asistență judiciară este acordat de la început și în toate procedurile.

În conformitate cu CPC, următoarele forme de asistență pot fi considerate asistență judiciară în cadrul procedurilor judiciare civile:

numirea unui reprezentant la cererea participantului [articolul 30 alineatul (1) din CPC];

numirea unui avocat, dacă acest lucru este necesar pentru a proteja interesele participantului sau dacă reprezentarea de către un avocat este obligatorie în funcție de tipul de procedură în cauză [articolul 30 alineatul (2) din CPC];

exonerarea parțială sau integrală a participanților de la plata taxelor judiciare (articolul 138 din CPC).

În mod tangențial, obligația instanței de a furniza informații poate fi considerată, de asemenea, asistență judiciară pentru participanții la proceduri.

Asistența judiciară oferită de Asociația Baroului din Cehia este o categorie separată. Asistența menționată este definită în Legea privind profesia juridică, care acordă oricărei persoane ce nu îndeplinește condițiile pentru a beneficia de un avocat desemnat de o instanță și care nu poate garanta furnizarea de servicii juridice prin alte mijloace, dreptul ca Asociația Baroului din Cehia să desemneze un avocat care să îi ofere consultanță sau servicii juridice.

Solicitantul are astfel dreptul la consultanță juridică gratuită, cu condiția ca venitul său lunar mediu pentru cele șase luni calendaristice anterioare cererii să nu depășească de trei ori nivelul de subzistență al persoanei sau al persoanelor evaluate împreună cu solicitantul, în conformitate cu legea care reglementează nivelul de subzistență și venitul de subzistență și cu condiția ca solicitantul să nu fie reprezentat în cazul în care solicită asistență unui alt avocat sau unei persoane autorizate să furnizeze servicii juridice [în conformitate cu articolul 2 alineatul (2) litera (a) din Legea privind profesia juridică].

În cazul în care solicitantul îndeplinește condițiile prezentate mai sus, i se oferă consultanță juridică gratuită pe o durată de cel puțin 30 de minute, până la cel mult 120 de minute pentru fiecare an calendaristic.

În același timp, Legea privind profesia juridică permite acordarea de consultanță juridică o singură dată pentru un număr nespecificat de persoane plasate în centre de detenție a resortisanților țărilor terțe, în temeiul legii care reglementează șederea străinilor în Republica Cehă sau într-un centru de primire în temeiul Legii privind azilul, la inițiativa operatorului lor.

Conform Legii privind profesia juridică, este posibil să se solicite, de asemenea, furnizarea de servicii juridice dacă nivelul venitului și proprietățile pe care le deține solicitantul justifică acest lucru.

3 Am dreptul la asistență juridică?

Instanța are posibilitatea, pe baza unei petiții, să exonereze un participant la proceduri (sau un intervenient) de la plata taxei judiciare, dacă circumstanțele participantului justifică acest lucru și dacă cererea nu este arbitrară, dacă este evident că nu poate avea succes sau dacă obstrucționează legea.

Atât persoanele fizice, cât și persoanele juridice pot face obiectul exonerării.

Un participant la proceduri nu trebuie împiedicat să-și exercite sau să-și apere drepturile în instanță doar din cauza situației sale financiare nefavorabile.

Instanța ține seama, în special, de situația financiară generală a solicitantului, de valoarea taxei judiciare, de cheltuielile care ar putea fi necesare pentru a prezenta probe și de natura cererii. În cazul persoanelor fizice, instanța ține cont de condițiile lor sociale, starea de sănătate etc. În cazul persoanelor juridice și al persoanelor fizice care sunt antreprenori, aceasta ține seama, de asemenea, de natura activității lor economice sau a altor activități, de statutul și structura activelor lor, precum și de capacitatea lor de plată.

O cerere care în mod evident nu poate avea succes sau obstrucționează legea înseamnă, în special, o situație în care reiese în mod clar, din afirmațiile faptice ale solicitantului, că această cauză nu poate fi soluționată în mod favorabil. O exercitare arbitrară sau o obstrucționare a legii înseamnă, în special, o exercitare rău intenționată a unui drept sau o încercare clară de a întârzia îndeplinirea a ceea ce este în mod clar o obligație legală.

În cazul în care un participant îndeplinește condițiile de exonerare de la plata taxei judiciare și dacă acest lucru este necesar pentru a-și proteja interesele, la cererea sa, instanța numește un reprezentant. Cu toate acestea, dreptul de a beneficia un reprezentant desemnat nu se exercită automat dacă procedura sau participantul beneficiază de exonerare de la plata taxei judiciare în temeiul legii (și anume în temeiul Legii privind taxele judiciare). Chiar și în aceste cazuri, trebuie îndeplinite condițiile prezentate mai sus pentru exonerarea de la plata taxelor judiciare în conformitate cu Codul de procedură civilă. Un avocat va fi numit reprezentant dacă acest lucru este necesar pentru a proteja interesele participantului sau dacă reprezentarea de către un avocat (sau un notar) este obligatorie în procedura în cauză.

Un astfel de participant nu poate fi obligat să plătească un avans pentru cheltuielile de obținere a probelor pe care le-a prezentat el însuși sau care au fost solicitate de instanță cu privire la faptele pretinse de participant [sau în interesul său, articolul 141 alineatul (1) din CPC] și nici nu poate fi obligat să ramburseze cheltuielile suportate de stat [articolul 148 alineatul (1) din CPC]. Statul plătește avocatului desemnat cheltuielile în numerar și remunerația pentru reprezentare.

Petiția unui participant pentru exonerarea de la plata taxelor judiciare poate fi depusă în același timp cu acțiunea (moțiunea de a iniția procedurile) sau în orice moment în timpul procedurilor până la pronunțarea hotărârii definitive a instanței. Instanța poate numi un reprezentant înainte de inițierea procedurilor, dacă viitorul participant intenționează să inițieze o acțiune cu asistență din partea unui reprezentant.

Instanța decide cu privire la cererea de exonerare de la plata taxelor judiciare printr-o hotărâre împotriva căreia se poate formula cale de atac.

În cazul în care instanța respinge cererea de numire a unui reprezentant, solicitantul poate cere numirea unui avocat de către Asociația Baroului din Cehia.

Într-un astfel de caz, solicitantul are dreptul la consultanță juridică gratuită, cu condiția ca venitul său mediu lunar pentru cele șase luni calendaristice anterioare cererii să nu depășească de trei ori nivelul de subzistență al persoanei fizice sau al persoanelor evaluate împreună cu aceasta în condițiile legii care reglementează nivelul de subzistență și venitul de subzistență și cu condiția ca persoana respectivă să nu fie reprezentată în cazul în care solicită asistență din partea unui alt avocat sau persoană autorizată să furnizeze servicii juridice [în conformitate cu articolul 2 alineatul (2) litera (a) din Legea privind profesia juridică].

O altă posibilitate este exercitarea dreptului solicitantului de a beneficia de servicii juridice, dacă veniturile și proprietățile pe care le deține solicitantul justifică o astfel de posibilitate. În acest caz, solicitantul se adresează, de asemenea, Asociației Baroului din Cehia.

4 Poate fi obținută asistență juridică pentru toate litigiile?

Asistența judiciară în conformitate cu CPC se aplică în cazul tuturor procedurilor care se încadrează în domeniul de aplicare al CPC.

Furnizarea de asistență judiciară de către Asociația Baroului din Cehia se aplică, de asemenea, în alte situații decât procedurile în fața autorităților publice sub formă de proceduri judiciare, proceduri administrative și proceduri în fața Curții Constituționale.

5 Există o procedură specifică pentru urgențe?

Nu există proceduri specifice în astfel de cazuri.

6 De unde pot obține formularul de cerere privind asistența juridică?

Formularele sunt reglementate prin Instrucțiunea nr. 4/2017 a Ministerului Justiției din 23 octombrie 2017, nr. de referință 12/2017-OJD-ORG/36.

Formularele-tip, atât cele pentru persoanele fizice, cât și cele pentru persoanele juridice (Declarația privind situația personală, a proprietăților și a câștigurilor pentru exonerarea de la plata taxelor judiciare și numirea unui reprezentant și Declarația unei persoane juridice privind situația proprietăților și alte condiții decisive pentru exonerarea de la plata taxelor judiciare și numirea unui reprezentant) sunt disponibile pe site-ul Ministerului Justiției al Republicii Cehia.

Formularele legate de depunerea unei cereri de asistență judiciară furnizată de Asociația Baroului din Cehia sunt anexate la Decretul nr. 120/2018 al Ministerului Justiției din Republica Cehă de stabilire a formularelor de cerere pentru numirea unui avocat și a formularului de solicitare a furnizării de servicii de consultanță juridică o singură dată. Acestea sunt disponibile pe site-ul Asociației Baroului din Cehia.

7 Ce documente trebuie depuse cu formularul de cerere privind asistența juridică?

Toate documentele care trebuie anexate sunt enumerate direct în formularul în cauză. Aceste documente pot include următoarele: o confirmare din partea angajatorului cu privire la veniturile salariale sau veniturile din contracte de muncă în afara raportului de muncă; o evaluare definitivă și irevocabilă a plăților din partea autorității fiscale (venituri din activități comerciale și alte activități independente); o hotărâre definitivă și irevocabilă privind acordarea unei prestații sau o confirmare din partea entității care a plătit prestația menționată (venituri aferente securității materiale și sociale); sau alte evaluări de plată definitive și irevocabile ale administrației fiscale (alte venituri).

8 Unde trebuie depusă cererea de asistență juridică?

Puteți depune o cerere de exonerare de la plata taxelor judiciare la instanța care desfășoară procedura pentru care solicitați exonerarea. Tribunalul se pronunță cu privire la petiție, chiar dacă se solicită o exonerare pentru procedură după formularea unei căi de atac.

Puteți depune o cerere pentru numirea unui avocat de către Asociația Baroului din Cehia:

în scris la adresa Asociației Baroului din Cehia, sucursala Brno, nám. Svobody 84/15, 602 00 Brno; sau

în format electronic cu o semnătură electronică recunoscută la adresa epodatelna@cak.cz; sau

la caseta de date a Asociației Baroului din Cehia- caseta de date cu codul de identificare n69admd.

9 Cum pot afla dacă am dreptul la asistență juridică?

Legea (articolul 5 din CPC) impune instanțelor obligația generală de a informa și de a furniza participanților informații cu privire la drepturile și obligațiile lor procedurale. Instanța are obligația să informeze participantul cu privire la dreptul de a depune o cerere de exonerare de la plata taxei judiciare sau de a beneficia de numirea unui reprezentant.

10 Ce ar trebui să fac în cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi asistență juridică?

A se vedea răspunsul în secțiunea: Am dreptul la asistență judiciară?

11 În cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi asistență juridică, cine îmi va alege avocatul?

Instanța decide cu privire la numirea unui reprezentant pe baza petiției depuse de participant. Dacă este necesar pentru a proteja interesele participantului sau dacă reprezentarea de către un avocat sau notar este obligatorie în procedura în cauză, instanța va numi un avocat în calitate de reprezentant. Instanța va numi un avocat specializat care este obligat să furnizeze servicii juridice, cu excepția cazului în care avocatul are un motiv legal să refuze (cum ar fi un conflict de interese).

Deciziile privind cererile de asistență judiciară asigurate de Asociația Baroului din Cehia sunt de competența președintelui asociației respective. Președintele Asociației Baroului din Cehia a încredințat directorului sucursalei Asociației Baroului din Cehia din Brno sarcina de a-l reprezenta pentru exercitarea acestei competențe.

În scopul numirii unui avocat, Asociația Baroului din Cehia menține o listă cu avocații care au acceptat să furnizeze asistența judiciară descrisă mai sus. La numirea unui avocat pentru a furniza astfel de servicii juridice, Asociația Baroului din Cehia trebuie să se asigure că avocații sunt numiți în mod corect, ținând totodată seama de natura și complexitatea cazului.

12 Asistența judiciară acoperă toate cheltuielile de judecată?

A se vedea răspunsul în secțiunea: Care sunt cheltuielile aferente procedurilor judiciare și cine le suportă de obicei?

Solicitantul trebuie să plătească o taxă de 100 CZK la Asociația Baroului din Cehia pentru prelucrarea cererii de asistență judiciară furnizată de asociația menționată. Titularii de carduri ZTP (dizabilitate gravă) sau ZTP/P (dizabilitate gravă care necesită îngrijiri speciale) sau persoanele care beneficiază de asistență, care se confruntă cu lipsuri materiale, beneficiază de scutire de la plata acestei taxe.

13 În cazul în care îndeplinesc condițiile pentru a primi doar asistență juridică parțială, cine va suporta restul costurilor?

De asemenea, instanța poate acorda o exonerare de la plata taxelor judiciare numai parțial sau numai pentru o parte a procedurilor (de exemplu, numai pentru proceduri în primă instanță) sau numai pentru anumite taxe judiciare. Participantul este obligat să achite partea rămasă din taxele judiciare.

În cazul în care un avocat a fost numit reprezentant sau tutore al participantului, statul achită cheltuielile în numerar ale avocatului, precum și remunerația pentru reprezentare și, dacă este cazul, restituie taxa pe valoarea adăugată.

14 Asistența juridică acoperă, de asemenea, cheltuielile legate de căile de atac?

Cu excepția cazului în care instanța decide altfel, exonerarea de la plata taxelor judiciare se aplică procedurii în ansamblu, adică până la pronunțarea unei hotărâri definitive și irevocabile. Exonerarea de la plata taxelor judiciare se aplică atât procedurii în primă instanță, cât și procedurii de recurs (măsură de remediere regulată). Cu toate acestea, procedurile privind măsurile de remediere extraordinare (reexaminarea unei căi de atac, acțiunea de redeschidere a procedurii, acțiunea în anulare) nu sunt exonerate automat, iar participantul poate depune o nouă cerere de exonerare de la plata taxelor judiciare.

15 Asistența juridică poate fi retrasă înainte de încheierea procesului (sau chiar revocată după proces)?

Dacă situația participantului se modifică astfel încât exonerarea de la plata taxelor judiciare nu mai este justificată sau, ulterior, instanța constată că situația reală a participantului nu a justificat exonerarea la momentul acordării acesteia, instanța va retrage exonerarea. O astfel de măsură are efect retroactiv cu condiția ca instanța să decidă astfel în mod explicit. Instanța poate retrage exonerarea numai până la încheierea definitivă a procedurii.

Cu toate acestea, o simplă modificare a normelor de evaluare a situației solicitantului sau o modificare a avizului instanței cu privire la caracterul arbitrar al cererii care, în mod evident, nu poate avea succes sau obstrucționează legea, nu constituie un motiv pentru retragerea exonerării de la plata taxelor judiciare. În cazul asistenței judiciare furnizate de Asociația Baroului din Cehia, Asociația Baroului din Cehia va revoca numirea unui avocat dacă, în timpul furnizării serviciilor juridice de către avocat în chestiunea relevantă, se stabilește că veniturile și proprietățile pe care le deține clientul nu au justificat furnizarea de servicii juridice.

De asemenea, asociația va revoca numirea unui avocat dacă, în timpul furnizării de servicii juridice de către avocat, devine evident, în cauza relevantă, că veniturile și situația financiară a clientului s-au schimbat astfel încât furnizarea de servicii juridice nu se mai justifică; asociația va revoca numirea unui avocat în momentul schimbării situației respective. Chiar și în acest caz, avocatul este obligat să întreprindă toate acțiunile urgente într-un termen de 15 zile de la data la care i-a fost revocată numirea pentru furnizarea de servicii juridice, astfel încât drepturile clientului sau interesele legitime ale acestuia să nu fie prejudiciate. Obligația menționată nu se aplică dacă clientul îl informează în scris pe avocat că nu insistă asupra îndeplinirii acestei obligații.

16 Pot contesta decizia prin care mi s-a refuzat cererea de asistență juridică?

Decizia de a aproba cererea de exonerare de la plata taxelor judiciare sau de a retrage exonerarea respectivă este de competența instanței. Această decizie va lua forma unei hotărâri judecătorești. Aveți posibilitatea de a contesta hotărârea judecătorească respectivă, cu excepția cazului în care Curtea de Apel s-a pronunțat în acest sens în primă instanță, caz în care hotărârea este definitivă.

Președintele Asociației Baroului din Cehia (sau directorul sucursalei Asociației Baroului din Cehia din Brno autorizat să acționeze în numele său) decide cu privire la numirea unui avocat din partea Asociației Baroului din Cehia în cadrul procedurilor administrative. Împotriva deciziei poate fi formulată o cale de atac administrativă.

Ultima actualizare: 23/06/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.